

MARSILIUS VON INGHEN
QUAESTIONES
SUPER QUATTUOR LIBROS
SENTENTIARUM

HERAUSGEGEBEN VON

GEORG WIELAND, MANUEL SANTOS NOYA
MAARTEN J.F.M. HOENEN, MANFRED SCHULZE

BAND I

SUPER PRIMUM
QUAESTIONES 1-7

BEARBEITET VON

MANUEL SANTOS NOYA

BRILL
LEIDEN · BOSTON · KÖLN
2000

INHALTSVERZEICHNIS

Vorwort	xv
Einleitung	xvii

QUAESTIONES SUPER QUATTUOR LIBROS SENTENTIARUM

<p>QUAESTIO PRIMA SEU QUAESTIO CIRCA PRINCIPIUM PRIMI LIBRI SENTENTIARUM: Utrum ex diversitate idearum existentium in regno increato sumatur diversitas perfectionum productorum entium in regno creato</p>	1
Contra primum suppositum	1
Pro primo supposito	2
Contra secundum suppositum	3
Pro secundo supposito	5
Contra quaesitum	5
In contrarium	6
 ARTICULUS 1	 7
Prima pars articuli. – Diversae opiniones circa divinas ideas	7
Primum notabile	7
Secundum notabile	7
Tertium notabile	9
Idearum condiciones secundum Platonem	10
Quartum notabile. – Quid sit idea	12
Secunda pars articuli. – Contra opinionem Guillelmi de Ockham de ideis divinis	15
Conclusio	15
Tertia pars articuli	17
De divino vigore	17
De divino cognoscere	18

132905

De divinis ideis	20
De divina unitate	20
De pluralitate idearum	20
Prima conclusio	21
Secunda conclusio	23
 ARTICULUS 2	 24
Prima pars articuli	24
Prima suppositio	25
Secunda suppositio	26
Tertia suppositio	27
Secunda pars articuli	27
Prima conclusio	27
Secunda conclusio	28
Tertia pars articuli. – Tertia conclusio	28
Quarta pars articuli	29
Quarta conclusio	29
Quinta conclusio	29
Sexta conclusio	31
Septima conclusio	34
Quinta pars articuli	36
Octava conclusio	38
Nona conclusio	39
Decima conclusio	41
Undecima conclusio	42
Duodecima conclusio	43
Tertia decima conclusio	44
Quarta decima conclusio	46
Quinta decima conclusio	47
Corollaria	48
Sexta pars articuli	48
Prima dubitatio	48
Secunda dubitatio	50
Tertia dubitatio	51
Quarta dubitatio	52
 ARTICULUS 3	 53
Prima conclusio	53
Secunda conclusio	54
Tertia conclusio	54

Quarta conclusio	54
Quinta conclusio	55
Ad rationes contra primum suppositum	56
Ad rationem pro primo supposito	56
Ad rationes contra secundum suppositum	57
Ad rationes contra quaesitum	60

QUAESTIO SECUNDA SEU PRIMA PROOEMIALIS: Utrum theologia sit scientia una de Deo tamquam de subiecto	61
---	----

Contra primum suppositum	61
Pro primo supposito	62
Contra secundum suppositum	62
Pro secundo supposito	63
Contra quaesitum	63
In oppositum	64
Divisio quaestionis	64

ARTICULUS 1	65
Notitiae divisio prima et secunda	65
Tertia divisio notitiae	65
Notitia sensitiva incomplexa	65
Notitia sensitiva complexa	66
Dubium	67
Quarta et quinta divisio notitiae	68
Dubitationes	68
Notitiae divisio sexta et septima	69
Notitiae divisio octava et nona	70

ARTICULUS 2	71
Primum notabile	71
Secundum notabile	71
Tertium notabile	72
Dubia	73
Quid sit propositio theologica	73
Quid sit discursus theologicus	74
Quid sit veritas theologica	75

ARTICULUS 3	77
Primum et secundum suppositum	77
Tertium suppositum	78
Opinio Gregorii de Arimino	79
Contra opinionem Gregorii de Arimino	81
Ad rationes Gregorii de Arimino	85
Quartum et quintum suppositum	88
Prima conclusio	88
Secunda conclusio	90
Prima obiectio principalis contra conclusionem	92
Secunda obiectio principalis contra conclusionem	96
Notandum pro solutione obiectionum	99
Ad primam obiectionem principalem	100
Ad secundam obiectionem principalem	105
Quo modo theologia sit scientia	108
Tertia conclusio	110
Quarta conclusio	111
Quinta conclusio	112
Sexta conclusio	113
Septima conclusio	113
Octava conclusio	114
Obiectiones contra septimam conclusionem	115
Opinio quorundam et opinio propria	116
Ad obiectiones contra septimam conclusionem	117
Nona conclusio	118
Quae sint principia theologiae	119
 ARTICULUS 4	 121
Notabilia	121
Conclusio responsalis	122
 ARTICULUS 5	 123
Primum notabile	123
Secundum notabile	123
Tertium notabile	124
Quartum notabile. Opiniones circa subiectum theologiae	125
Quintum notabile	127
Sextum notabile	128
Propositiones propriae	129

Obiectiones	131
Ad obiectiones	132
Ad rationes contra primum suppositum	134
Ad rationes contra secundum suppositum	134
Ad rationes contra quaesitum	135
 QUAESTIO TERTIA: Utrum theologia sit practica vel speculativa	 136
Quod sit practica	136
In oppositum	137
 ARTICULUS 1	 138
ARTICULUS 2	139
Primum notabile: Quid sit speculatio	139
Secundum notabile: Quid sit praxis	140
Dubia contra descriptionem praxis	141
Notabilia pro solutione dubiorum seu obiectionum	142
Ad dubia seu obiectiones	143
 ARTICULUS 3	 145
De distinctione scientiae practicae et speculativae	145
Prima opinio: Quod distinctio scientiarum principalis sumatur a fine	 146
Secunda opinio: Quod distinctio scientiarum principalis sumatur ab obiecto	 147
Solutio propria. – Notabilia	148
Conclusiones	149
Ad rationes opinionum	152
 ARTICULUS 4	 154
Prima suppositio	154
Secunda suppositio	154
Tertia suppositio	155
Quarta suppositio	155
Quinta suppositio	155
Sexta suppositio	156

Septima suppositio	156
Octava suppositio	157
Nona suppositio	157
Decima suppositio	158
ARTICULUS 5	158
Prima conclusio	158
Secunda conclusio	159
Tertia conclusio	159
Quarta conclusio	160
Rationes contra quartam conclusionem	162
Quinta conclusio	164
Sexta conclusio	165
Septima conclusio	166
Instantia	166
Octava conclusio	167
Ad rationes contra quartam conclusionem	168
Ad rationes principales	170
QUAESTIO QUARTA: Utrum solo Deo sit fruendum	172
Contra suppositum	172
Contra quaesitum	175
ARTICULUS 1	176
Notabilia	176
Corollaria	178
Dubia	179
ARTICULUS 2	180
Prima conclusio	180
Secunda conclusio	180
Contra secundam conclusionem	182
Opinio Durandi	183
Contra opinionem. Propositiones 1-4	184
Quinta propositio contra opinionem	185
Sexta propositio contra opinionem	186
Septima propositio contra opinionem	187

Octava propositio contra opinionem	187
Ad rationes opinionis	189
Tertia conclusio	190
Quarta conclusio	191
ARTICULUS 3	191
Prima conclusio	191
Secunda conclusio	192
Obiectiones contra conclusiones	193
Ad obiectiones	193
Tertia conclusio	195
Obiectiones	195
Ad obiectiones	195
Ad rationes principales	197
Ad rationes contra quaesitum	203
QUAESTIO QUINTA: Utrum sit tantum unus Deus	205
Quod non	205
In oppositum	208
Status quaestionis	208
ARTICULUS 1	209
Opinio Hugolini	209
Contra opinionem Hugolini	210
Prima conclusio	210
Ad rationes Hugolini	211
Secunda conclusio	212
Tertia conclusio	212
Quarta conclusio	213
ARTICULUS 2	216
Ad rationes principales	217
Ad primam rationem principalem	217
Obiectiones	218
Ad obiectiones	219
Ad confirmationem primae rationis principalis	220
Ad ceteras rationes principales	221

QUAESTIO SEXTA: Utrum sicut catholicus concedit divinae essentiae unitatem, ita concedere debeat personarum in ea trinitatem	225
Quod non	225
In oppositum	230
ARTICULUS 1	230
Prima conclusio	230
Secunda conclusio	231
Tertia conclusio	231
Opinio contra quartam partem conclusionis	233
Contra opinionem	234
ARTICULUS 2	235
Prima conclusio	237
Secunda conclusio	238
Tertia conclusio	239
Quarta conclusio	241
Obiectiones contra praedictas conclusiones	241
Ad obiectiones	243
ARTICULUS 3	246
Prima conclusio	246
Secunda conclusio	247
Ad rationes principales	247
QUAESTIO SEPTIMA: Utrum anima hominis sit imago Trinitatis	255
Quod non	255
In oppositum	258
Divisio quaestionis	259
ARTICULUS 1	259
Quid sit vestigium	259

De imagine	262
Descriptio imaginis	262
ARTICULUS 2	263
Prima conclusio	266
Secunda conclusio	267
ARTICULUS 3	268
Primum dubium	268
Secundum dubium	272
Prima conclusio	272
Secunda conclusio	273
Tertia conclusio	273
Quarta conclusio	274
Contra quartam conclusionem	274
Ad obiectiones contra quartam conclusionem	276
Ad rationes principales	280
Verzeichnis der Handschriften	285
Bibliographie	285
Indices	
I. Index locorum biblicorum sacrorum	295
II. Index auctorum	297
III. Index doctrinalis	305